

Korte studies in Mattheüs (138)

De Bergrede (43)

Het onderwerp van schatten verzamelen, gaat in de Bergrede over in het onderwerp van bezorgd zijn. Het Griekse woord voor 'bezorgd zijn' is *merimna-oo*. De Heere gebruikt naast dit werkwoord in de gelijkenissen ook het zelfstandig naamwoord *merimna*. Dat is 'zorg', namelijk de bezorgdheid van deze eeuw' (Mat. 13:22). Daarmee zien we gelijk de context waarin de Heere het bezorgd zijn wil plaatsen. Bezorgdheid hoort bij de dingen van deze eeuw. Het Woord van God en zij die het horen, behoren bij de dingen van de toekomstige eeuw en in het geval van Israël is dat het Koninkrijk der hemelen. Enigszins verborgen zien we in bezorgdheid de tweedeling terug van 'deze eeuw' en 'de toekomstige eeuw'. Schatten op de aarde verzamelen hoort bij het denken van deze *aioon*. Het schatten verzamelen in de hemelen hoort bij de toekomstige *aioon*, omdat deze daar werkelijkheid worden.

Schaten verzamelen en bezorgd zijn, liggen dicht bij elkaar en daarom leidt de Heere het nieuwe onderwerp ook in met 'daarom', *dia touto*, 'vanwege dit', vanwege al wat ik hiervoor gezegd heb. De vogels in vers 26 geven het voorbeeld van 'niet verzamelen' en toch alles hebben wat zij nodig hebben.

Merimna-oo komt in de tekst vijf keer voor. De eerste en de vierde keer zijn parallel. De tweede en de vijfde keer zijn parallel en de middelste tekst geeft de lezers een voorbeeld om hen aan te spiegelen.

- A** *'Daarom zeg Ik u: Wees niet bezorgd over uw leven¹ over wat u eten en wat u drinken zult; ook niet over uw lichaam, waarmee u zich kleden zult. Is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding?' (Mat. 6:25).*
- B** *'Wie toch kan met bezorgd te zijn één el aan zijn lengte toevoegen?' (Mat. 6:27).*
- C** *'Kijk naar de vogels in de lucht: zij zaaien niet en maaien niet en verzamelen niet in schuren; uw hemelse Vader voedt ze evenwel; gaat u ze niet ver te boven? [...] 'En wat bent u bezorgd over de kleding? Kijk naar de lelies in het veld, hoe ze groeien; ze werken niet en spinnen niet; en Ik zeg u dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet gekleed ging als één van deze.' (Mat. 6:26, 28).*
- A** *'Wees dan niet bezorgd en zeg niet: Wat zullen wij eten? of: Wat zullen wij drinken? Of: Waarmee zullen wij ons kleden? Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt. Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.' (Mat. 6:31-33).*
- B** *'Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.' (Mat. 6:34).*

In **A** en **A** zijn eten en drinken het onderwerp. Zijn ziel en lichaam niet veel meer dan het eten en drinken? Dat is de reden van vers 25 om niet bezorgd te zijn. Ziel en lichaam zijn bestemd voor het Koninkrijk; het leven in de opstanding. Dat gaat het leven in de huidige *aioon* verre te boven. Dat is het argument in **A**. Je ziet hoe ze bij elkaar horen.

¹ Grieks *psuchè*, ziel

Naar aanleiding van **A** en **A** zien we ook weer – ik heb er al veel vaker op gewezen – dat de Bergrede niet zomaar tot iedereen gesproken wordt. De Bergrede heeft een context.

- De luisteraars zijn discipelen en dat waren Joden.
- Deze Joden leefden onder de wet en Christus kwam ook onder de wet.
- Het was een specifieke periode ‘onder de wet’, want het Koninkrijk werd als nabijgekomen verkondigd. Eerst door Johannes, daarna door de Heere en daarna door de Twaalf.
- Tweemaal gebruikt de Heere in dit gedeelte ‘uw hemelse Vader’ (Mat. 6:26 en 32). Dat is: de Vader van Israël.
- Tenslotte maakt Hij een duidelijk onderscheid tussen ‘u’ en ‘de heidenen’. Israël had zich te onderscheiden van de heidenen; en dat maakt de Heere nu ook weer duidelijk.

Hiermee wil ik, opnieuw, zeggen dat we de Bergrede niet zomaar een op een op onszelf kunnen toepassen. Soms is het zelfs dwaasheid om te handelen op grond van beloften die niet voor jou bestemd zijn.

In **B** en **B** gaat het over de bezorgdheid voor het kwaad van de dingen van de toekomst, ‘morgen’. In vers 27 lijkt het logischer om te denken aan de lengte van het leven dan aan de lengte van de persoon. Wie zou er bezorgd zijn om een el aan zijn lichaamslengte toe te kunnen voegen? Het gebruik van ‘el’ is dan weliswaar niet zo logisch, omdat dit geen tijdsmaat, maar lengtemaat is, maar dit zou idiomatisch gebruik kunnen zijn. In elk geval wordt het woord voor ‘lengte’ in Johannes 9:21 en 23 en Hebreëen 11:11 toegepast op leeftijd en niet de lengte van het lichaam.²

Als we de delen **B** en **B** inderdaad als parallel beschouwen en dus als delen die elkaar uitleggen, heeft het toevoegen van een el aan de lengte iets te maken met de dag van morgen.

In het centrale gedeelte **C** (waarvan een deel inderdaad al voor **B** begonnen is) richt de Heere Zijn toehoorders op de natuur.

‘Kijk naar de vogels.’ (vs. 26).

‘Kijk naar de lelies.’ (vs. 28).

We mogen ook wel opmerken dat de Heere hier spreekt tot hen die Hij ‘kleingelovigen’ noemt en hierin ligt waarschijnlijk ook de manier waarop we dit deel van de Bergrede moeten lezen. Mattheüs gebruikt dit woord viermaal, Lukas eenmaal en verder komt het nergens voor. In alle andere keren worden de kleingelovigen zo genoemd omdat zij in benarde omstandigheden geen rekening hielden met de aanwezigheid van de Heere Jezus in hun midden.

In Mattheüs 8:23-27 zien we de bezorgde discipelen in een storm. Zij waren als het ware bezorgd dat er geen el meer aan de lengte van hun leven zou worden toegevoegd. De Heere Zelf maakte een einde aan die bezorgdheid. Datzelfde kunnen we zeggen van Petrus in Mattheüs 14:31. In Mattheüs 16:8 zien we hoe de discipelen zich erom bezorgd maakten dat zij geen broden hadden meegebracht en zij dachten abusievelijk dat de Heere hen daarom bestrafte. Ze werden op hun plaats gezet door de Heere die hen in herinnering bracht hoe hij op twee gelegenheden uit een paar broden hele mensenmenigten voedde.

‘Niet bezorgd zijn’ is in de Bergrede ook gesproken tot ‘kleingelovigen’. De Heere was in hun midden en Hij predikte hen het Koninkrijk. Wat zouden zij zich derhalve nog druk maken om eten, drinken en kleding?

² In Johannes 9:21 en 23 is het ‘volwassen’ en in Hebreëen 11:11 ‘ouderdom’.